

Bevarandeplan Natura 2000

(enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Ribäcken, Sunne kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610212 Ribäcken
Mittpunktskoordinat:	1355360 - 6619330
Totalareal:	1,6 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekad enligt Habitatdirektivet.
Fastighet:	Sunne kommun; Svensby 1:30
Ägandeförhållanden:	Privat

Beskrivning av området

Ribäcken är en liten bäck i en brant, östvänd skogssluttning mot sjön Mellanfryken. Vattenflödet i bäcken varierar kraftigt beroende på snösmältning och nederbörd. Åtskilliga stenblock har eroderat fram i bäckfåran och vid sidan av denna. Miljön är skuggig och fuktig. På stenblocken växer rikligt med mossor. Grova granar och gott om örter tyder på goda växtbetingelser. I övrigt finns gott om lövträd bl a asp och lind. Död ved finns, främst i form av lågor på marken. Branten är svårframkomlig på grund av lågor och riklig förekomst av stenblock. I den nedre delen av sluttningen finns Värmlands enda växtlokal med sötgräs.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)
9050	Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	1,6

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Artkod	Artnamn
1386	Grön sköldmossa <i>Buxbaumia viridis</i>
1951	Sötgräs <i>Cinna latifolia</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Ribäcken är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för ingående naturtyp och arter på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtypen och arterna i Natura 2000-området Ribäcken.

Art/naturtyp	Bevarandemål**
Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ (9050)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 1,6 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> <i>Typiska arter</i>
Grön sköldmossa (1386)	<i>Populationsutveckling</i> Preliminärt: Grön sköldmossa: 5 lågor <i>Livsmiljö</i>
Sötgräs (1951)	<i>Populationsutveckling</i> Preliminärt: Sötgräs: 200 exemplar <i>Livsmiljö</i>

**/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att ingående naturtyp och arter ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

9050 Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ

- Skoglig kontinuitet (naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning hos trädslagen).
- Död ved; grenar, torrträd, lågor mm i olika nedbrytningsstadier.
- Gamla och grova träd med dithörande barkstruktur.
- Lövträd av t ex asp, sälg och rönn är viktiga substrat, och dessutom viktiga som hålträd för fåglar.
- Opåverkad hydrologi med rörligt vatten.
- Naturlig dynamik vilket omfattar störningar, som t ex stormfällningar.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna. De typiska arterna reagerar relativt snabbt på naturtypernas hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

1386 Grön sköldmossa

Grön sköldmossa växer på multnande lågor i frisk till fuktig barr- eller blandskog. Substratet är främst murken och mjuk ved av gran i sent nedbrytningsstadium, men den kan även förekomma på ved av tall och lövträd samt barrförna. De substrat som mossan föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på lämplig ved inom spridningsavstånd på varje lokal.

1951 Sötgräs

Sötgräs växer i fuktiga bäckraviner och kräver relativt hög luftfuktighet och skydd mot direkt solexponering.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

9050 Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ

- Skogsavverkning ger förändrat klimat (ökad exponering för sol och vind) och leder till att värdefulla element och strukturer försvinner.
- Körning med tunga fordon, liksom markberedning och dikning kan leda till förändrad hydrologi.

1386 Grön sköldmossa

- Skogsavverkning ger förändrat klimat (ökad exponering för sol och vind). Brist på lågor i rätt nedbrytningsstadier utgör de allvarligaste hoten mot arten på kort sikt.
- På lång sikt utgör minskningen av skogar med lämplig livsmiljö ett stort hot. Avståndet dem emellan blir så långt att de isoleras från varandra.

1951 Sötgräs

- Skogsavverkning ger förändrat klimat (alltför kraftigt ökad exponering för sol och vind, ändrade konkurrensförhållanden mm)
- Risk för negativa genetiska effekter p.g.a. liten isolerad population.
- Alltför kraftig beskuggning.

Naturtypen och arterna kan även påverkas negativt av skogsbruksåtgärder (stora avverkningar, körskador, markberedning mm) strax uppströms Natura 2000-området, vilket ökar risken för slamtransport, ändrad hydrologi mm. Indirekt kan också naturtypen och de ingående arterna påverkas negativt av ökat kvävenedfall och sur nederbörd.

Bevarandeåtgärder – med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtypen *örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ* samt arterna *grön sköldmossa* och *sötgräs* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Natura 2000-området Ribäcken.

Gällande regelverk 2006

- Grön sköldmossa och sötgräs är fridlysta enligt artskyddsförordningen (1998:179)
- Enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område.
- Området är klassat som nyckelbiotop i SVS inventering.
- Riksintresse geografiska avgränsningar enligt 4 kap MB, hela Natura 2000-området.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

Lämplig skyddsform för området är ett biotopskydd som helt omsluter Natura 2000-området. Beslut om detta bedöms kunna tas under 2006. Ett biotopskydd bedöms inte försvåra en eventuell framtida reservatsbildning av kringliggande nyckelbiotoper och höga naturvärden då dessa ändå omfattar så stora arealer. Med ett biotopskydd elimineras en stor del av hotbilden som beskrivits ovan.

Sötgräs är en ren skogsart och får betraktas som torktålig men relativt ljuskrävande och konkurrenssvagt. Växten tycks också kräva en relativt hög luftfuktighet och skydd mot direkt solljus. Vid Ribäcken är de sötgräsindivider som växer i luckor betydligt mer högväxta och kraftiga än de som växer där det är som mest skuggigt. Blir beståndet alltför slutet så att solljus inte når ner till sötgräset bör övervägas ringbarkning av enstaka granar. Ringbarkning av gran skulle även bidra med substrat för *grön sköldmossa*. Försiktighet bör iaktas för att undvika att den nyligen uppkomna stormluckan söder om bäcken inte utvidgas alltför mycket.

Vid samråd och annan rådgivning om skogsbruksåtgärder uppströms Ribäckens Natura 2000-område skall särskild uppmärksamhet riktas mot att eliminera risken för markskador som kan förändra hydrologin eller orsaka kraftig slamning inom Natura 2000-området.

Bevarandestatus idag

9050 Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ

Nationellt

Totalt finns cirka 140 000 hektar av *örtrika granskogar* i landet. Naturtypen är hotad av skogsbruk eftersom den ofta innehåller stora ekonomiska värden. Objekt med höga naturvärden och hög ålder minskar därför stadigt genom avverkningar. Naturtypen har inte prioriterats lika högt i det nationella områdesskyddsarbetet, som mer urskogslika barrskogar på marker av lägre bonitet.

Ribäcken

Skogen i närheten av Ribäcken är ett representativt exempel på naturtypen *örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ*. Lövträdsinblandningen är betydande med arter som asp, lönn, lind och alm. Vid nyckelbiotopsinventering har konstaterats förekomst av sammanlagt elva signal- och rödlistade arter. I den artrika floran förekommer bl a dvärghäxört och de för naturtypen typiska (indikerar gynnsam bevarandestatus) arterna strutbräken, trolldruva, springkorn, skärmstarr och kryptogamen kattfotslav. Vattenflödet varierar med snösmältning och nederbörd längre upp i sluttningen. Mot bakgrund om vad som ovan beskrivits bedöms bevarandestatusen för naturtypen i sluttningen nära Ribäcken i dagsläget vara gynnsam.

1386 Grön sköldmossa

Nationellt

Grön sköldmossa är känd från cirka 500 lokaler i landet. I Sverige finns cirka en tredjedel av artens världspopulation, och Sverige är det land som har flest lokaler. Grön sköldmossa är rödlistad i Sverige och placerad i kategorin *missgynnad* (NT).

Ribäcken

Grön sköldmossa är funnen på två lövträdslågor (2002). Med tanke på antalet lågor i omgivande brantpartier och artens goda förmåga till spridning, bedöms bevarandestatus som gynnsam. Det planerade biotopskyddet kommer att omfatta en betydligt större areal än Natura 2000-objektet, varvid skyddet för arten stärks ytterligare.

1951 Sötgräs

Nationellt

Sötgräset är idag känt från 62 lokaler i landet. Många av lokalerna är små med begränsade bestånd. Sötgräs är rödlistad i Sverige och placerad i kategorin *sårbar* (VU).

Ribäcken

Sötgräset upptäcktes i Ribäcken 1986. År 1990 inräknades 150 exemplar. Vid inventering 2000 räknades drygt 100 exemplar. År 2002 räknades 120 exemplar och 2004 räknades 220 exemplar. Förekomsten är isolerad och därmed sårbar. Bevarandestatus är oklar men troligen gynnsam.

Uppföljning

För att kunna bedöma ingående naturtyps och arters bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras. Nedan beskrivs när och hur de olika bevarandemålen ska följas upp.

Inväntar nationellt uppföljningsprojekt. Komplettering kommer att ske.

Bilagor

1. Karta över Natura 2000-området
2. Växtplats för sötgräs (klart efter basinventeringen)

Referenser

- Artdatabanken, SLU 2001. Faktablad: *Cinna latifolia* – Sötgräs (förf. Peter Ståhl 1997)
Ehrenroth Björn (muntligt om förekomst av sötgräs 2000)
- Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledning* 9050 - Uppdaterat:
2003-07-07
- Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledning* - Arterna 1386 och
1951
- Nitare, J. m fl. 2001. *Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog, flora över kryptogamer*.
Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- SVS nyckelbiotopsinventering (Hans Källsmyr 1995)
- Värmlandsfloran nr 1-2003